

AGENCIJA

Vilijem Gibson

Drugi naslovi
Vilijema Gibsona
u izdanju Miba Books

NEUROMANT
GROF NULA
PERIFERAL

Vilijem Gibson

AGENCIJA

2020.

Naslov originala
Agency – William Gibson
Copyright © 2020 by William Gibson

Izdavač
Miba books, DOO
Dušana Vukasovića 33, Beograd

Za izdavača
Miloš Seferović

Urednik
Žana Jevtić

Prevod
Ivana Maksimović

Lektura i korektura
Ivana Stijović

Priprema za štampu
Aleksandar Petrović

Plasman za Srbiju
011/713-80-36
065/2783-448

Tiraž
1.000 primeraka

Štampa
Neven, Beograd

*Posvećeno Marti Milard, mom
izvanrednom književnom agentu, za
35 godina rada, uz veliku zahvalnost.*

1

RASPAKIVANJE

To što je nedavno postala poželjna kao zaposleni, samo je po sebi bilo neka vrsta prelaznog stanja, podsetila je sebe Veriti dok je stajala na prenatrpanom BART peronu na Montgomeriju, čekajući voz za ugao Šesnaeste i ulice *Mišn*.

Dvadeset minuta ranije je potpisala ugovor o zaposlenju sa *Talpejdžensis*, startup kompanijom o kojoj je malo znala, a za njim i opširni ugovor o poslovnoj tajni. Onda se rukovala sa Gavinom Imsom, tehničkim direktorom, pozdravila se i zakoračila u lift. Nakon što su se vrata zatvorila, osetila je olakšanje i započeo je silazak dug 26 spratova.

Nelagodnost zbog novog posla nije osećala ni kada je izašla na Montgomeri i krenula ka stanici, kucajući poruku da naruči *pad tai* kod ispostave *Oše* u Valensiji. Pristigavši na peron, tri sprata niže, preko ramena je nosila crnu reklamnu torbu sa svetlucavim logom firme *Kurzion*, roditeljske firme njenog novog poslodavca o kojoj je znala samo to da su se bavili gejmिंगom.

Osećala ju je sada kada je njen voz stigao. Prošlo je gotovo dve godine otkako je osetila nešto slično, pomislila je ukrcajući se u voz. Pola tog vremena je bila nezaposlena i to bi moglo da objasni intenzitet njenih trenutnih osećanja.

Kako se vagon punio putnicima, posegla je za ručkom.

Izašavši na Šesnaestoj, otišla je pravo do *Oše*, pokupila svoj *pad tai* i krenula ka Džo-Ediju.

Ješće, a onda će početi da se upoznae sa njihovim proizvodom. Ovo nije bio samo nov posao već moguće i kraj spavanja na Džo-Edijevom porno kauču nađenom pored kante.

Nebo je na početku novembra izgledalo gotovo normalno, Napa-Sonoma čestice išle su uglavnom ka kopnu, mada je svetlo i dalje imalo tu sprženu notu. Više je nije budio miris nagorelog da bi se sekund kasnije setila šta je u pitanju. Protekle nedelje je kuhinjski prozor držala uglavnom zatvorenim, Džo-Edi je jedino taj prozor i otvarao. Uskoro će lepo provetriti stan, možda i odškrinuti jedan od prozora koji gledaju na Valensiju.

Vrativši se u njegov stan, gladno je navalila na plastičnu posudu, ignorišući tragove vonja *Mr. Klina* kojim je izribala drveni sto pre nego što je Gavin pozvao. Ukoliko Džo-Edijev posao u Frankfurtu potraje, prisećala se kako je razmišljala uposlivši tromilimetarsku medijum šmirglu, mogla bi da izriba i pod u kuhinji, drugi put za manje od godinu dana. Ali sada kada je ugovor sa *Talpejdžensis* potpisan, možda bi mogla i dati otkazni rok paru koji iznajmljuje njen stan, menadžerima u Tviteru, koji već tri meseca nisu prijavili prisustvo paparaca. U međuvremenu, koliko god još noći morala da provede na belom skaju, imala je svoju svilenu vreću za spavanje, čije je fino tkanje imalo ugrađenu zaštitu od porno-vašaka uporne mašte.

Pokrivajući ostatak hrane hvale vredno biorazgradivim providnim poklopcem, ustala je, odnela ostatke u frižider, isprala putne štapiće za jelo u sudoperi i vratila se za sto.

Dok je Gavin pakovao torbu, nije obratila pažnju zapravo ni na šta osim na naočare. Odavale su ličnu stilsku odluku: plastika nalik na kornjačevinu sa zlatastim obodom ili

ambiciozno skandinavsko sivo. Izvukla je njihovu generičku crnu plastičnu futrolu iz torbe, otvorila je, izvadila naočare i rasklopila svetlosive minimalističke ručke. Stakla nisu bila zatamnjena. Tražila je marku, zemlju porekla, broj modela. Kako nije našla ništa od toga, spustila ih je na sto.

Sledeća je bila pljosnata kartonska kutija u kojoj je tanka vakuum kesa, takođe bela, bila obavijena oko ni po čemu posebnog crnog telefona. Ni telefon nije imao nikakvih oznaka, kako je otkrila kada ga je oslobodila kese. Uključila ga je i spustila pored naočara. Manja bela kutija otkrivala je crnu bubicu generičkog izgleda, samo jednu, sa mikrofonom. U još jednoj kutiji su se nalazila tri crna punjača, po jedan za naočare, telefon i bubicu, najobičniji koji postoje, sa tankim crnim kablovima još uvek fabrički umotanim i osiguranim minijaturnim crnim žičicama. Prema Gavinu, sve je ovo trebalo samo uključiti i to je to.

Podigavši hedset, ubacila je bubicu u desno uho i namestila je. Stavila je naočare, pritisnuvši dugme za uključivanje. Slušalice ispustiše jedno *ping* i pojavi se kursor. Bela strela, centrirana na njeno vidno polje. Zatim se sam od sebe spustio na prazne kutije, punjače i crni telefon.

„Idemo”, reče hrapavi ženski glas u Veritinom uhu. Bacivši pogled nadesno, gde bi se osoba čiji je glas bio nalazila da je tu, Veriti je nenamerno pružila pogled na dnevnu sobu onome ko kontroliše kursor. „Voliš da gomilaš stvari, Gavine?” pitao je glas nakon što se kursor smirio na minijaturnom otpadu polurastavljene staromodne elektronike na Džo-Edijevom radnom stolu.

„Ja nisam Gavin“, reče Veriti.

„Ma ‘leba ti?“ reče glas neutralno.

„Veriti Džejn.“

„Nisi u kancelariji, zar ne, Veriti Džejn?“

„Kod prijatelja u stanu.“

Kursor pređe preko dnevne sobe sve do navučenih zavesa.

„Šta je napolju?“

„Ulica Valensija“, reče Veriti. „Kako da te zovem?“

„Junis.“

„Zdravo, Junis.“

„Zdravo i tebi.“ Kursor se pomeri ka Džo-Edijevoj japan-skoj kopiji *fender džezmastera*. „Sviraš?“

„Prijatelj svira. Ti?“

„Dobro pitanje.“

„Ne znaš?“

„Rupa u obliku stvari.“

„Molim?“

„Imam rupu u obliku te stvari, koja god da je stvar. Da mi pokažeš kako izgleda?“

„Kako?“

„Ogledalo. Ili skini naočare pa ih okreni ka svom licu.“

„Da li ću ja videti tebe?“

„Ne.“

„Zašto ne?“

„Nisam tamo.“

„Moram da odem do toaleta“, rekla je Veriti, ustajući. „Ostaviću naočare ovde.“

„Raširi zavese, ako ti nije problem.“

Veriti je zatvorila prozor i gurnula u stranu oba sloja prašnjavih crnih zavesa.

„Ako spustiš naočare“, reče glas, „mogu da gledam kroz prozor.“

Skinula ih je i položila, stakala okrenutih ka ulici, na belu *Ikea* hoklicu u čije je okruglo sedište metalnim slovima bio

utisnut znak. Onda je, procenivši da je toliko uzdignuće potrebno, podmetnula nemačko izdanje o snimanju brazilske telenovele. Skinuviši bubicu i mikrofon, spustila ih je na knjigu, pored naočara i otišla u kuhinju da uzme sopstveni telefon iz tašne pa niz uzak hodnik do kupatila. Zatvarajući vrata za sobom, okrenula je broj Gavina Imsa.

„Veriti“, odmah je odgovorio, „zdravo.“

„Je li ovo stvarno?“

„Nisi pročitala ugovor o poslovnoj tajni?“

„Ima više klauzula nego što sam navikla.“

„Složila si se da ni o čemu važnom ne raspravljáš preko uređaja koji ne pripada kompaniji.“

„Samo mi reci da nema nekoga ko negde zbog mene izigrava Junis.“

„Ne u smislu u kom ja mislim da misliš, ne.“

„Kažeš da je stvarna?“

„Dolazak do tog zaključka u stepenu u kom si ti njime zadovoljna deo je onoga što očekujemo da ćeš za nas raditi.“

„Da pozovem ponovo preko službenog telefona?“

„Ne. Razgovaraćemo o ovome lice u lice. Nije sad trenutak.“

„Hoćeš da kažeš da je ona s...“

„Do viđenja.“

„Softver“, završila je reč, podižući pogled sa telefona na svoj odraz u ogledalu nad sudoperom, čije je srebro, ofucano od godina, odavalo utisak kabine u podmornici. Zatim se okrenula, otvorila vrata i zakoračila nazad u dnevnu sobu prišavši prozoru. Podigla je naočare. Stavila ih je. Kasnopodnevni saobraćaj pulsirao je iza vertikalnih stubova nečega što je podsećalo na barkod. „Uuuu...“

Onda se setila slušalica i mikrofona. Stavila ih je.

„Hej“, reče glas. Barkod nestade, ostavljajući kursor da lebdi na nivou prozora automobila koji su prolazili. „Šta to bi?“ pitala je Veriti.

„Saobraćajna. Očitavala sam registarske tablice.“

„Gde se ti nalaziš, Junis?“

„Sa tobom“, reče glas, „gledam kroz prozor.“

Šta god da je ovo bilo, znala je da ne želi prvi značajan razgovor da obavi u Džo-Edijevoj dnevnoj sobi. Nakratko je razmatrala bar na Van Nesu, mada joj nešto i nije bilo do pića, setila se da su je nedavno prepoznali tu. Nekoliko zgrada pored se nalazio *Volven+Loaves*, ali je obično bio pun, a akustika je bila oštra čak i kad nije bio. Onda se setila *3.7-sigme*, Džo-Edijevog poluironičnog izbora za kafenisanje, nekoliko ulica dalje, na suprotnoj strani Valensije.

2

NAŠ KOLEKCIONAR PAKLENIH SVETOVA

„Vespazijan“, reče detektiv inspektor Ejnsli Loubir, zureći iskosa u Netertona preko podignute kragne svog kaputa, „naš kolekcionar paklenih svetova. Sećaš se njega?“

Ubila si ga u Roterdamu, pomisli Neterton. Ne da bi ikada išta rekla, a on ne bi ni pitao. „Onaj koji je pravio one grozomorne stabove¹? Samo rat, sve vreme?“

„Pitala sam se kako bi tako brzo od njih napravio noćne more“, rekla je, žustro koračajući Viktorijinim kejom u sivo jutro pod strehom grana sa kojih je kapalo. „Na kraju sam to i ispitala.“

Produžio je korak kako bi je sustigao. „I, kako?“ Nije je video još otkako se Tomas rodio, kad mu je počelo odsustvo za negu deteta. Sad se to, već mu je bilo jasno, bližilo kraju.

„Ne volim da ih nazivam stabovima“, rekla je. „Kratki su zato što smo uspeli tek da ih iniciramo, posežući u prošlost i ostvarujući taj prvi kontakt. Trebalo bi da ih nazivamo granama, što bukvalno i jesu. Vespazijan je pronašao jednostavan način da preterano uveća efekat leptira, ili to bar tako deluje. Tako da i najmanja devijacija može izazvati ogromne i nepredviđene

---

1 *Stub* – eng. „patrljak“, alternativna verzija sveta sa drugačijim protokom vremena, kao što je objašnjeno u radnji prve knjige, *Periferal* (prim.prev).

posledice. Povukao bi se čim ostvari kontakt. Onda bi se vratio, mesecima kasnije, proučavao rezultate i vrlo smišljeno i nasilno intervenisao. Postigao je neverovatne mada užasne rezultate i to vrlo brzo. Proučavajući njegov metod, nalatela sam na još jedan od njegovih takozvanih stabova, sa kojim je ostvario kontakt 2015, nekoliko godina pre prvog poznatog kontakta. Nemamo pojma kako je uspeo da dosegne toliko daleko, ali sada imamo pristup tom stabu.“ Sad su se penjali niskim stepenicama, prema reci, išavši ka vidikovcu. „Tamo možda imamo šansu da postignemo radikalno bolje ishode nego ranije.“ Došli su do vrha. „Potreban si mi za to. Kontakt je neizbežno dosada bio neodređen, zbog tehnološke asimetrije, ali mislim da smo našli način to da zaobiđemo. Tvoje iskustvo sa kontaktiranim bi uskoro moglo da bude vrlo potrebno.“

„Kontakt je bio neodređen, kažeš?“

„Algici, na primer“, ime od milja kojim je nazivala družinu polusvesnih bezbednosnih algoritama u svojoj kancelariji „nisu od nekakve koristi.“ Neterton je napravio grimasu na samu pomisao na algice. Prošarana himera Temze u tom trenutku se probi na površinu, crvena i bela. Okretala se, četiri metra dugačka od glave do repa, sa očima nalik na lampe zbijenih iznad pipaka za hranjenje koji su izgledali kao iz crtaća. Zaronivši, ostavila je plitak trag bež pene. „Možeš li da sastaviš tim kvantova i staviš ih na taj zadatak“, pitao ju je, „pa da obezbediš što je više moguće bogatstva u stabu?“ Pošto ju je, naravno, video da radi upravo to.

„Ne. Čak i najprostija poruka ume da bude dosta brljiva.“

„Šta onda možeš da uradiš?“

„Lateralno da podstakneš autonomnog agenta, koji može sam da uči“, reče ona. „Onda ga gurneš ka većoj agilnosti. Pomaže što su prosto ljudi za veštačkom inteligencijom, mada

tamo jedva da imaju nešto što bismo mi tako nazvali. Prateći istorijske rasede istraživanja o veštačkoj inteligenciji ovde, našli smo šta nam je potrebno tamo.“

„Rasede?“

„Između najnepromišljenijeg preduzetništva i najgoreg scenarija ugovora o odbrani. Ispričaću ti više o tome uz branč, ako imaš vremena.“

„Naravno“, rekao je, kao što bi uvek rekao.

„Nešto mi se jedu sendviči“, rekla je i okrenula se od reke, naizgled zadovoljna što je uspela da baci pogled na himeru.

„Usoljena govedina“, rekao je, „sa senfom i mirođijom“, njegov omiljeni sendvič iz radnje na Merilibonu kud je ona volela da odlazi. Iako je bio sviknut na nju, ipak će ići na branč sa polumitskim autonomnim sudijom-izvršiocom, jedinstvenim na svojoj poziciji. To je bila manje-više njena prava profesija, nasuprot njenoj formalnoj poziciji u policijskim snagama ili ličnim projektima u kojima mu je plaćala da učestvuje, kako god ozbiljno da ih je shvatala. Sa njenom pravom profesijom je želeo da ima što je moguće manje veze, ikada.

Vratili su se do njenog auta, koji ih je nevidljiv čekao, sa nekoliko komada opalog lišća na krovu, koje kao da je magično tu visilo.

3

ŠAPTAČ APLIKACIJAMA

Kad je Veriti ušla u 3.7, najstariji barista na svetu, izbušen pirsingom na sve strane, gurnuo je espresso čaj u njenom pravcu preko šanka od cinka.

„Naručila sam ti“, rekao je glas koji je očekivao da ga zovu Junis.

Veriti je prekrila bubicu vrećastom kapom za koju se nadala da neće ukazivati na to da pokušava da izgleda mlađe. Rešila je da je zadrži na glavi. „Hvala. Kako si znala šta želim?“

„Tvoja bonus kartica iz *Starbaksa*“, reče takozvana Junis, vežbajući na baristi ono što je nazivala prepoznavanjem lica. Stvorila se oštra geometrija, kada je kursor našao njegovo lice, sa ravnim linijama koje su se povezivale i centrirale na oblast njegovih sinusa, da bi se fokusirale na vrh njegovog nosa, a onda nestale. Ovo je počelo još na ulici, na putu do kafića, mada je Junis tvrdila kako nema pojma kako to radi.

Pre nego što je Veriti stigla do šanka, barista se prezrivo okrenu od nje dok su pirsinzi zveckali. Njeno piće, videla je dok ga je podizala, imalo je ispisano VULVA D iznad 3.7 loga, fluorescentno roze industrijskim flomasterom. Opsceno izvitoperena imena gostiju bila su njegov zaštitni znak, mada je, u njegovu odbranu, bio jednako oštar i prema muškarcima.